วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา ปีที่ 16 ฉบับที่ 1, มกราคม - มิถุนายน 2561
Research Methodology & Cognitive Science, Vol.16, No.1, January - June 2018

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล

The Development of Assessment Criteria in Competitiveness of Sustainable Tourism of Subdistrict Administration Organization

อนงค์นาถ ติ่งแตง [1*] เสรี ชัดแช้ม [1] สิริกรานต์ จันทเปรมจิตต์ [1]

Anongnat Tingtang [1*], Seree Chadcham [1], Sirikran Juntapremjit [1]

[1] *College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University, Thailand*

บทคัดย่อ

ความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง ความสามารถของแหล่งท่องเที่ยว ในการบูรณาการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ การจัดการ การสร้างนวัตกรรม และการมอบคุณภาพบริการที่ดีกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขัน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยเทคนิคเดลฟายอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 รอบ กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน 2) พัฒนาโปรแกรมประเมินแบบออนไลน์ ด้วยภาษา PHP และ 3) เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล วิเคราะห์ผลการประเมินด้วยสถิติทดสอบแมน-วิทนีย์ ยู

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 7 ด้าน 24 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการท่องเที่ยว (4 ตัวบ่งชี้) 2) ด้านภาวะผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลและทุนมนุษย์ (2 ตัวบ่งชี้) 3) ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว (3 ตัวบ่งชี้) 4) ด้านตลาดการท่องเที่ยว (4 ตัวบ่งชี้) 5) ด้านคุณค่าและการจัดการความรู้การท่องเที่ยว (2 ตัวบ่งชี้) 6) ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (4 ตัวบ่งชี้) และ 7) ด้านศักยภาพการแข่งขันการท่องเที่ยว (5 ตัวบ่งชี้) ความสามารถในการแข่งขัน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่ 1 (ควรปรับปรุงอย่างเร่งด่วน) ถึงระดับที่ 5 (ดีมาก)

2. โปรแกรมประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้งานได้ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล ชี้ให้เห็นว่า ความสามารถในการแข่งขันขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีสูงกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล

คำสำคัญ: ความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, องค์การบริหารส่วนตำบล

* *Corresponding author. E-mail: anongnat.tg@hotmail.com*

ABSTRACT

The competitiveness of sustainable tourism means the ability of tourism to integrate value-added products, management, innovation, and service delivery so as to be better than that of other competitors. The purposes of this research were: 1) to develop criteria for assessing the competitiveness of sustainable tourism of subdistrict administration organization using the e-Delphi technique involving twenty experts; 2) to develop an online assessment program by applying the PHP programming language; and 3) to compare the competitiveness of sustainable tourism levels between the awarded subdistrict administration and the non-awarded subdistrict administration. Data were analyzed using the Mann-Whitney U test.

The results were as follows:

1. The developed criteria for assessing the competitiveness of sustainable tourism of subdistrict administration organization contained seven components with 24 indicators. Those were: 1) tourism management (4 indicators); 2) leadership of subdistrict administration organization and human capital (2 indicators); 3) tourism product and service innovation (3 indicators); 4) tourism marketing (4 indicators); 5) value and tourism knowledge management (2 indicators); 6) sustainable tourism development (4 indicators); and 7) tourism destination competitiveness (5 indicators). They were categorized into five levels ranking from needs improvement to very good.

2. The developed online program for assessing the competitiveness of sustainable tourism of subdistrict administration organization was judged to be acceptable.

3. The comparison of the competitiveness of sustainable tourism of subdistrict administration organization between the awarded subdistrict administration and the non-awarded subdistrict administration showed that the awarded subdistrict administration organization had higher levels than the non-awarded subdistrict administration organization ($p < .01$).

It can be concluded that the developed assessment criteria for the competitiveness of sustainable tourism are appropriate for use in assessing the competitiveness of sustainable tourism of the subdistrict administration organization.

Keywords: competitiveness of sustainable tourism, sustainable tourism, subdistrict administration organization

ความนำ

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง และมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นแหล่งรายได้สำคัญที่นำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ ก่อให้เกิดการจ้างงาน การกระจายรายได้ และการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คาดการณ์การท่องเที่ยวของไทยในปี พ.ศ. 2561 มีรายได้มูลค่ารวม 3 ล้านล้านบาท สำหรับปี พ.ศ. 2560 มีรายได้มูลค่ารวม 2.75 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 9.84 โดยเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 1.82 ล้านล้านบาท และจากนักท่องเที่ยวชาวไทย

0.93 ล้านล้านบาท รายได้จากการท่องเที่ยว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17-18 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ใกล้เคียงกับของปี พ.ศ. 2559 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 16.7 และ พ.ศ. 2558 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 17.7 อยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลกที่ประมาณการไว้ร้อยละ 9 ของ GDP โลก ในปี พ.ศ. 2560 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) จากรายงานของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) 2017 เรื่อง The Travel and Tourism Competitiveness Index 2017 พบว่า ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำกว่าประเทศคู่แข่งขัน ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันอยู่ในอันดับที่ 34 ของโลก และเป็นอันดับที่ 10 ในภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งเป็นอันดับที่สูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 (อันดับที่ 35)

การพัฒนาแนวคิดเรื่องความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวโมเดลแรกของโลก คือ Crouch and Ritchie (2000) ต่อมา Dwyer and Kim (2003) ได้พัฒนาโมเดลความสามารถในการแข่งขันการ เรียกว่า“Integrated Destination Competitiveness Model” และต่อมามีนักวิจัยหลายคน ได้พัฒนาโมเดลความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยว โดยบูรณาการทฤษฎีและโมเดลต่าง ๆ เพื่อให้สามารถตรวจสอบความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวให้มีความครอบคลุม และชัดเจนมากขึ้น ทันบริบท ทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การศึกษามีหลายแนวทาง ได้แก่ 1) กลุ่มที่ศึกษาความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยว แนวคิด รูปแบบ และตัวกำหนดความสามารถในการแข่งขัน 2) กลุ่มที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบทั่วไปและทฤษฎีความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยว 3) กลุ่มที่ศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการวิเคราะห์ตำแหน่งความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยว และ 4) กลุ่มที่ศึกษาตัวกำหนดส่งผลต่อการดำเนินงานการท่องเที่ยว (Ibanez, Gonzalez, & Nieto, 2016)

Poon (2010) กล่าวว่า ความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นความสำเร็จวัดจากความสามารถการจัดการที่ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายกลยุทธ์และสามารถปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมโลกาภิวัตน์ ความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แสดงสมรรถนะของแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มการบริโภคของนักท่องเที่ยว จัดหาประสบการณ์นักท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสวัสดิการสังคมแก่คนท้องถิ่น โดยมีการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติให้แก่คนรุ่นหลัง

รัฐบาลได้มีนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการท่องเที่ยว โดยตั้งเป้าอันดับความสามารถในการแข่งขัน การท่องเที่ยวในอีก 5 ปีข้างหน้า อยู่อันดับที่ 25 ของโลก รายได้จากการท่องเที่ยวจะไม่ต่ำกว่า 4 ล้านล้านบาท ขับเคลื่อนด้วยการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ ประสานความร่วมมือรัฐ - เอกชน ในนามคณะทำงานสานพลังประชารัฐ มาสร้าง Strength from Within หรือความเข้มแข็งจากภายใน หรือระดับท้องถิ่น ก่อนเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก “เน้นการสร้างสรรค์ต่อยอดสิ่งที่ท้องถิ่นมีอยู่” (นฤมล เกษมสุข, 2560) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) มีเป้าประสงค์ดังนี้ 1) การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว 2) การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างสมดุล 3) การกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ทุกพื้นที่และทุกภาคส่วน และ 4) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทภารกิจที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตามมาตรา 16(8) มาตรา 16(13) มาตรา 16(4) มาตรา 23(19) และมาตรา 24(12) ตามพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5,333 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 68 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2560)

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่า การศึกษาเรื่องการวัดความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นการวัดระดับมหภาค ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค

ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง และระดับแหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็ก ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาการวัดความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวในระดับตำบล ยังไม่มีองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การพิจารณาและเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลประเมินตนเอง (Self - assessment) และไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน่วยงานบริหารล่างสุดระดับ รากหญ้าที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อตรวจสอบความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การเป็นอย่างไร กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา สะท้อนถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาอนาคตขององค์การให้ดีขึ้น เตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรง จะช่วยให้องค์การได้ใช้เป็นแนวทางประเมินตนเอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวของประเทศให้สูงขึ้น โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบออนไลน์

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬากับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล

กรอบแนวทางการวิจัย

การพัฒนาเกณฑ์ประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ได้สังเคราะห์ประเด็นแนวโน้มของเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนจากแนวคิดและทฤษฎีทั้งในและต่างประเทศ ประเด็นที่สังเคราะห์ได้นำมาประยุกต์รูปแบบการประเมิน (Stufflebeam & Shinkfield, 2007) Sustainability Balanced Scorecard (SBS) (Krstic, Sekulic, & Ivanovic, 2014) และ Sustainable Competitiveness (Balkyte & Peleckis, 2010) (Context - Input - Process - Sustainability Balanced Scorecard (SBS) - Competitiveness ดังภาพที่ 1

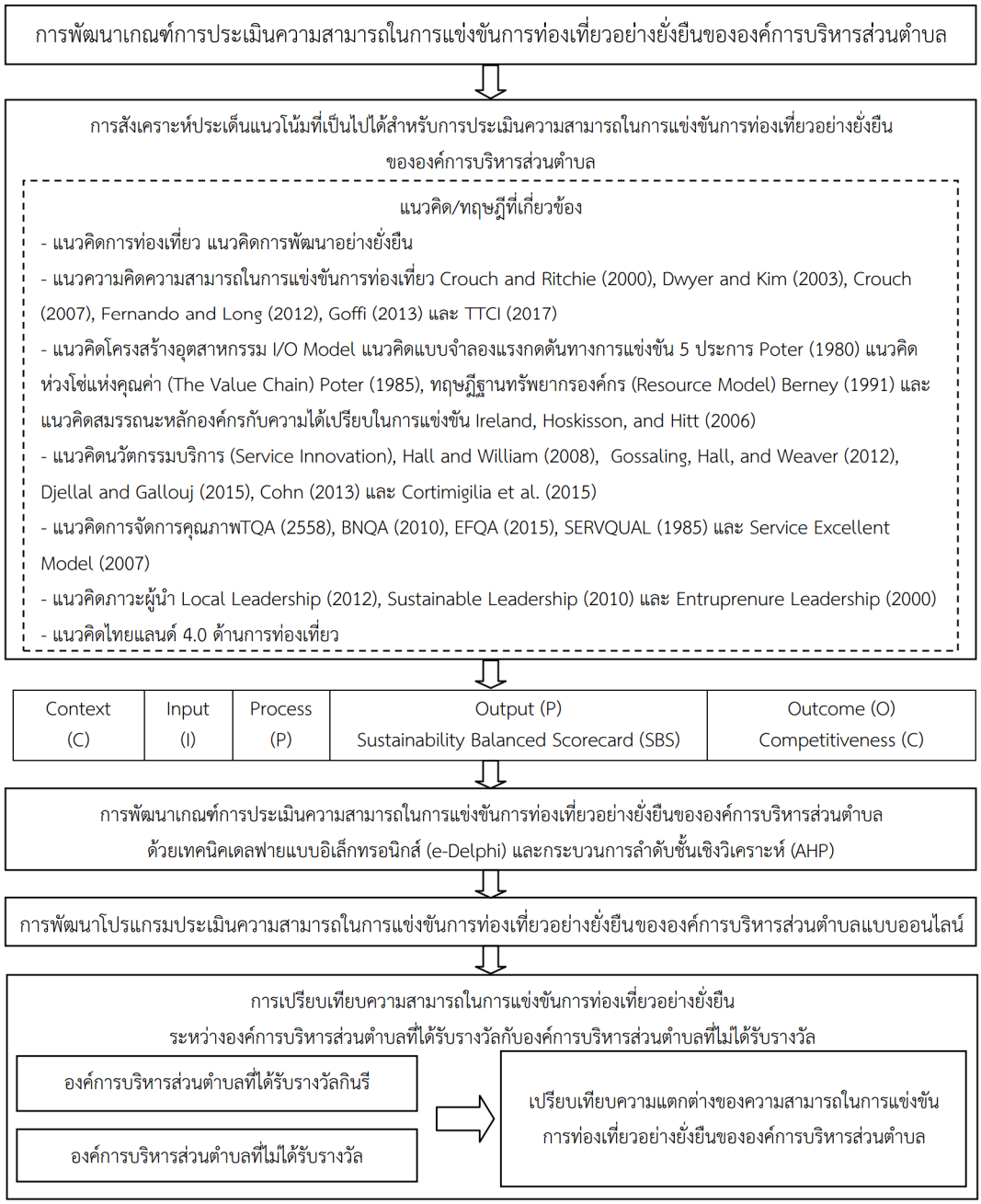

ภาพที่ 1 กรอบแนวทางการพัฒนาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล

สมมติฐานการวิจัย

ผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬากับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัลมีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยผสานวิธีแบบ Exploratory sequential mixed method design (Creswell, 2014) ด้วยวิธีการออกแบบ Instrument - development design (Edmonds & Kennedy, 2017) ในขั้นตอน

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยเทคนิคการวิจัย e - Delphi (Mamaqi, Miguel & Olave, 2010; Cole, Donohoe, & Stellefson, 2013) วิเคราะห์ความสอดคล้องด้วยสถิติทดสอบเคนดอลล์ และกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ และพัฒนาโปรแกรมประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณนำมาใช้ในขั้นตอนการเปรียบเทียบผลการประเมินองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. การสังเคราะห์ประเด็นที่เป็นไปได้สำหรับใช้เป็นเกณฑ์การประเมิน จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้งในและต่างประเทศ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าทางวิชาการความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2. การสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาฉันทามติ (Concensus) เกี่ยวกับด้านและตัวบ่งชี้แต่ละด้านด้วยเทคนิคการวิจัยเดลฟายแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Delphi) จำนวน 3 รอบ ในช่วงระหว่างวันที่ 17 พฤศจิกายน 2559 - 7 ธันวาคม 2560 ดังนี้

2.1 กำหนดผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 20 คน (Macmillan, 1971) ทั้งสายงานวิชาการและสายงานปฏิบัติ (Skuimoski, Hartman, & Krahn, 2007)

2.2 e-Delphi รอบที่ 1 สร้างแนวทางการสอบถามออนไลน์แบบปลายเปิด พร้อมรายงานความก้าวหน้าทางวิชาการและประเด็นที่สังเคราะห์ 9 ด้าน 48 ประเด็น ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแนวทางการสอบถามออนไลน์แบบปลายเปิดผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงระหว่างวันที่ 17 พฤศจิกายน 2559 - 9 มิถุนายน 2560 และนำผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อสร้างแบบสอบถามออนไลน์ปลายปิดมาตรประมาณค่า 7 ระดับ (Lewis ,1993 cited in Habibi, Sarafrazi, & Izadyar, 2014) ในรอบที่ 2

2.3 e-Delphi รอบที่ 2 สร้างแบบสอบถามออนไลน์รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตร ประมาณค่า 7 ระดับ ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงระหว่างวันที่ 11 - 25 กันยายน 2560 แสดงเป็นรายด้านและตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความเหมาะสมของเกณฑ์ และ 3) ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของเกณฑ์ จำนวน 7 ด้าน 61 ตัวบ่งชี้ จากนั้นส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้ผู้เชี่ยวชาญผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และนำข้อมูลได้จากรอบ 2 มาวิเคราะห์ฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ทฤษฎีรัฟเซต (สุมามาลย์ ปานคำ และเสรี ชัดแช้ม, 2559)

2.4 e-Delphi รอบที่ 3 สร้างแบบสอบถามออนไลน์รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายปิดที่แสดงเป็น รายด้านและตัวบ่งชี้ของเกณฑ์การประเมิน โดยใส่ผลย้อนกลับ (Feedback) ซึ่งแสดงผลการวัดฉันทมติเป็นค่าสถิติของกลุ่มและคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่จำนวน 7 ด้าน 26 ตัวบ่งชี้ ด้วยมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงระหว่างวันที่ 12 ตุลาคม - 27 พฤศจิกายน 2560 นำข้อมูลที่ได้จากรอบที่ 3 มาวิเคราะห์ฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ทฤษฎีรัฟเซต และวิเคราะห์ฉันทามติด้วยการคำนวณแยกตามกลุ่มย่อย (Diamond, Grant, Feldman, Pencharz, Ling, Moore, & Wales, 2014)

แนวทางหาฉันทามติกลุ่มผู้เชี่ยวชาญฉันทามติทั้ง 4 กลุ่ม ด้วยสถิติ Kendall's Coefficient of Concordance (Kendall's W) เป็นค่าแสดงระดับความเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ ค่า Kendall's *W* มีค่า

ระหว่าง 0 ถึง 1 การแปลค่า ถ้า W > 0.7 แสดงว่า มีความเห็นสอดคล้องกันสูง ถ้า W = 0.5 แสดงว่า มีความเห็นสอดคล้องปานกลาง และ ถ้า W < 0.3 แสดงว่า มีความเห็นสอดคล้องน้อย (Gracht, 2012)

3. จัดลำดับความสำคัญและน้ำหนักของด้านตัวบ่งชี้ของแต่ละด้าน ด้วยกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytic Hierachy Process: AHP) ในช่วงระหว่างวันที่ 1 - 14 ธันวาคม 2560

3.1 กำหนดผู้เชี่ยวชาญกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ จำนวน 6 คน (Liu & Chin, 2010) โดย เป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับขั้นตอนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายแบบอิเล็กทรอนิกส์

3.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้วยแบบสอบถามออนไลน์

3.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จัดลำดับความสำคัญและน้ำหนักของด้าน ตัวบ่งชี้ของแต่ละด้าน โดยใช้ค่าอัตราส่วนความสอดคล้อง (Consistency Ratio: CR)

4. สรุปผลการจัดลำดับความสำคัญ ได้จำนวน 7 ด้าน 24 ตัวบ่งชี้ และ 84 เกณฑ์การพิจารณา

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การ บริหารส่วนตำบลแบบออนไลน์

ผู้วิจัยนำด้าน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา ไปพัฒนาเป็นโปรแกรมประเมินความสามารถในการ แข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบออนไลน์ โดยใช้แนวคิดของ Van de Ven, Angle, and Poole (1989) มีขั้นตอนการพัฒนา 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นของแนวคิด (Idea stage) 2) ขั้นของการออกแบบและพัฒนา (Design stage) และ 3) ขั้นนำไปใช้ (Implement stage) และตามแนวคิดวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle: SDCL) ด้วยโปรแกรม PHP 5.5 ร่วมกับ MySQL และ Database Microsoft SQL Sever 2012

ระยะที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล

1. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลแบบอาสาสมัครโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น ได้แก่ เทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรี จำนวน 15 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล จำนวน 15 แห่ง

2. ประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง ผ่านทาง www.tdctombol.com ในช่วงระหว่างวันที่ 18 - 28 มีนาคม 2561

3. เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างเทศบาลตำบล/ องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล ด้วยสถิติทดสอบแมน - วิทนีย์ยู (The Mann -Whitney U Test) (Mann, 1947 cited in Yue & Wang, 2002)

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ด้าน 24 ตัวบ่งชี้ และ 84 เกณฑ์การ

พิจารณา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล

ด้าน	ตัวบ่งชี้	ค่าถ่วงน้ำหนัก	จำนวนเกณฑ์การพิจารณา
1. ด้านการจัดการท่องเที่ยว (0.2519)	1.1 มีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวใน องค์การบริหารส่วนตำบล	0.4109	3
	1.2 มีการยกระดับคุณภาพบริการ	0.3117	4
	1.3 มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการท่องเที่ยว	0.1666	3
	1.4 มีการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการท่องเที่ยว	0.1108	3
2. ด้านภาวะผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล และทุนมนุษย์ (0.1698)	2.1 ผู้นำองค์กรมีความสามารถด้านการจัดการท่องเที่ยว	0.8571	4
	2.2 มีการฝึกอบรมบุคลากรการท่องเที่ยวในชุมชน	0.1429	3
3. ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว (0.1540)	3.1 มีการนำทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว	0.3889	4
	3.2 มีการนำทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นมาสร้างจุดขาย	0.3889	3
	3.3 มีสินค้าที่ระลึกเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น	0.2222	4
4. ด้านตลาดการท่องเที่ยว (0.1366)	4.1 มีการวางแผนการตลาดท่องเที่ยว	0.4534	4
	4.2 มีการสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว	0.2730	4
	4.3 มีการสร้างตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น	0.1496	3
	4.4 มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง	0.1240	3
5. ด้านคุณค่าและการจัดการความรู้การท่องเที่ยว (0.1199)	5.1 มีการกำหนดคุณค่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	0.5000	4
	5.2 มีการจัดการความรู้ ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ท้องถิ่น	0.5000	4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้าน	ตัวบ่งชี้	ค่าถ่วงน้ำหนัก	จำนวนเกณฑ์การพิจารณา
6. ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (0.1063)	6.1 มีการจัดการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0.4129	4
	6.2 มีการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในท้องถิ่น	0.2487	3
	6.3 มีคนในชุมชนเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	0.1998	3
	6.4 มีการฟื้นฟู หรืออนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี	0.1386	4
7. ด้านศักยภาพการแข่งขัน การท่องเที่ยว (0.0616)	7.1 มีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	0.3394	4
	7.2 มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวเพียงพอ	0.2345	4
	7.3 มีการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	0.2146	4
	7.4 มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่หลากหลาย	0.1572	3
	7.5 มีโครงสร้างพื้นฐานสอดคล้องอัตลักษณ์ท้องถิ่น	0.0543	3

หมายเหตุ ( ) หมายถึง ค่าถ่วงน้ำหนักแต่ละด้าน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาโปรแกรมประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบออนไลน์

2.1 ผลการพัฒนาโปรแกรมประเมินแบบออนไลน์ในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชั่น สามารถเข้าใช้งานโปรแกรมได้ที่ www.tdctombol.com โดยมีหน้าจอหลัก ดังภาพที่ 2

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมประเมินแบบออนไลน์ของผู้เชี่ยวชาญ สรุปว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า โปรแกรมประเมินแบบออนไลน์ มีความเหมาะสมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตรงตามความต้องการของผู้ใช้ (Functional requirement) 2) ด้านการทำงานของโปรแกรม (Functional) 3) ด้านการใช้งานโปรแกรม (Usability) 4) ด้านการรักษาความปลอดภัย (Security) และ 5) ด้านความชัดเจนของคู่มือการใช้โปรแกรม (Program manual) โดยภาพรวม มีดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (S-CVI) เท่ากับ 0.91 ซึ่งมีความเหมาะสม (Polit & Beck, 2006)

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมประเมินแบบออนไลน์ของผู้ใช้โปรแกรม สรุปว่า ผู้ใช้โปรแกรมทั้ง 15 คน มีความคิดเห็นว่า โปรแกรมประเมินแบบออนไลน์ มีความเหมาะสมทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการใช้งานโปรแกรม (Usability) และ 2) ด้านความชัดเจนของคู่มือการใช้ โปรแกรม (Program manual) โดยในภาพรวมโปรแกรมมีความเหมาะสมในระดับมาก (*Mean* = 4.03) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โปรแกรมประเมิน มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้งานได้จริง

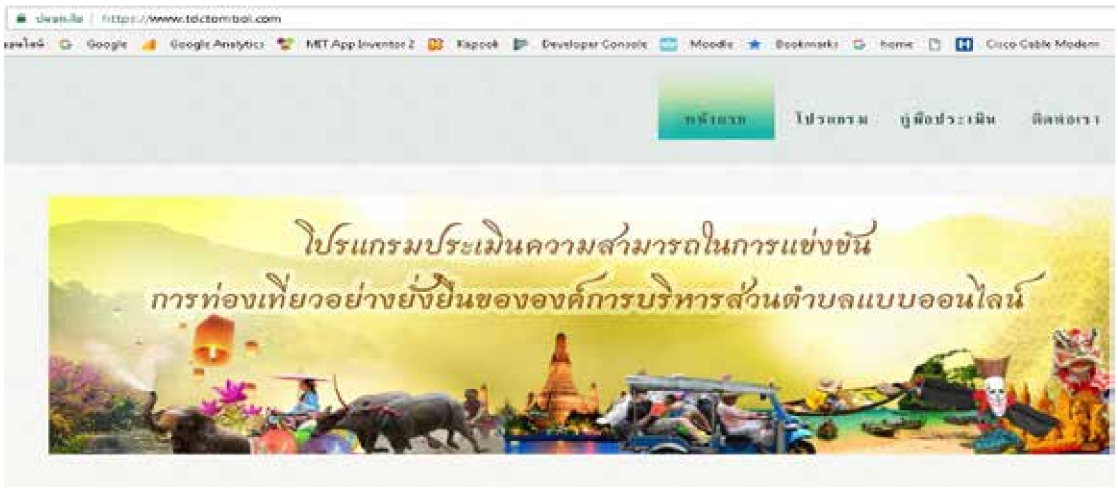

ภาพที่ 2 หน้าจอหลักโปรแกรมประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบออนไลน์

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล

ผลการศึกษาปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีมีคะแนนสูงกว่าองค์การบริหารส่วน ตำบลที่ไม่ได้รับรางวัลทุกด้าน ดังภาพที่ 3 และผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Mann-Whitney U Test = 0.00, Z = -4.666, p-value = .01) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 3

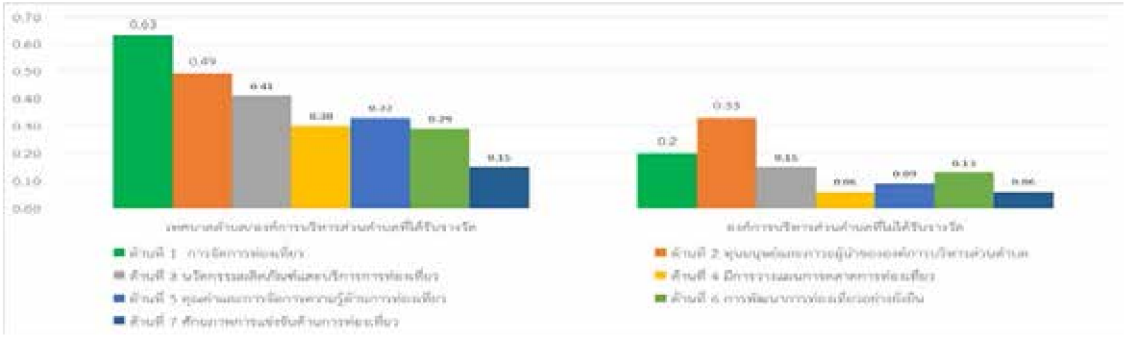

ภาพที่ 3 สรุปผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำแนกตามองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้สถิติทดสอบ Mann-Whitney U Test

องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน (แห่ง)	Mean Rank	Mann-Whitney U	*Z*-test	*p*-value
ไม่ได้รับรางวัล	15	8.13	0.00	-	<.01
ได้รับรางวัล	15	22.87		4.666**	

การอภิปรายผล

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประกอบด้วย 7 ด้าน 24 ตัวบ่งชี้ และ 84 เกณฑ์พิจารณา กิจกรรมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ด้านและตัวบ่งชี้ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นกระบวนการอย่างเป็นขั้นเป็นตอนซึ่งครอบคลุมทุกมิติที่จำเป็นต้องมีในการประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อเพิ่มความสามารถในแข่งขันอย่างยั่งยืน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

ด้านการจัดการท่องเที่ยว (Tourism management) องค์กรที่มีความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องมีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในองค์การบริหารส่วนตำบล มีการยกระดับคุณภาพบริการ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการท่องเที่ยว และมีการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการท่องเที่ยว สอดคล้องงานวิจัยของนักวิจัยหลายคน Goffi (2013) ที่ชี้ให้เห็นว่า การจัดการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่สำคัญลำดับแรก สอดคล้องงานวิจัยของ Goffi and Cucculelli (2018) ที่ชี้ให้เห็นว่า ความสามารถในการจัดการท่องเที่ยว คุณภาพบริการ และนโยบายของการส่งเสริมการท่องเที่ยวของท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่สำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Arbogast, Deng, and Maumbe (2017) ที่ชี้ให้เห็นว่า การจัดการท่องเที่ยว ประกอบด้วยการวางแผน การจัดการท่องเที่ยว การตลาด การท่องเที่ยว ซึ่งองค์กรหรือชุมชนต้องมีการวางแผนกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การยกระดับคุณภาพบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจเกินความคาดหวัง กลับมาเที่ยวซ้ำบอกต่อ หรือพักแหล่งท่องเที่ยวยาวนานขึ้น

ด้านภาวะผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลและทุนมนุษย์ (Leadership of Subdistrict Administration Organization and Human Capital) องค์กรที่มีความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องมีผู้นำองค์กรที่มีความสามารถด้านการจัดการท่องเที่ยว และมีการฝึกอบรมบุคลากรการท่องเที่ยวในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Haven-Tang and Jones (2012) ที่ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำท้องถิ่นสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในความสำเร็จ ผู้นำองค์กรจะประสานนโยบายจากระดับบนสู่ระดับล่าง และนำเสนอปัญหาจากระดับล่างสู่ระดับบน การสร้างกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ วางแผนบูรณาการประสานงานกิจกรรมโครงการ นำทรัพยากร วัฒนธรรม และประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่า เกิดรายได้ การจ้างงาน ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Xu, Zhang, and Tian (2017) ที่ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำในชุมชนมีความสำคัญ ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ในแต่ระยะของการพัฒนาการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Stefan, Popa, and Dorbin (2016) ที่ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวะนันท์ ศิวพิทักษ์ (2016) ที่ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลโดยตรงค่อนข้างสูงต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศไทย ส่งผลในภาพรวมมีการสร้างนวัตกรรมการบริหารที่ดีขึ้น นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ

เพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าเก่า และลูกค้าใหม่ อีกทั้งส่งเสริมให้พนักงานคิดเสนอวิธีการใหม่ ๆ ในการมอบช่วงเวลาประสบการณ์ดี ๆ จากการท่องเที่ยวให้แก่ลูกค้าก่อให้เกิดการตัดสินใจ แก้ปัญหาที่รวดเร็ว เพิ่มโอกาสและสร้างรายได้ให้แก่องค์กร มีความกล้านำสิ่งใหม่มาใช้กับองค์กรส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในการ แข่งขัน ส่วนทุนมนุษย์ (Human capital) เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรให้องค์กรมีความแตกต่างและโดดเด่นกว่าองค์กรอื่น สอดคล้องงานวิจัยของ สุพจน์ นาคสวัสดิ์, เสรี ชัดแช้ม และภัทราวดี มากมี (2558) ที่ชี้ให้เห็นว่า ทุนมนุษย์ขององค์การที่มีทักษะความรู้ความสามารถดี จะส่งผลต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเงิน การเพิ่มผลผลิตขององค์การ และการสร้างนวัตกรรมหรือความคิดสร้างสรรค์ของพนักงาน สอดคล้องงานวิจัยของ Palacios (2013) ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยสำเร็จการท่องเที่ยวที่สำคัญลำดับแรกคือ ทุนมนุษย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ (2558) ที่ชี้ให้เห็นว่าต้องเร่งพัฒนาด้านทักษะและการให้บริการในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนเพื่อการสื่อสาร การผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่มีมาตรฐาน การมีเว็บไซต์เป็นภาษาอังกฤษ ช่องทางการติดต่อซื้อขาย และข้อมูลข่าวสารการขาย และการจัดทำ “QR Code” หรือบาร์โค้ดยุคใหม่ให้ครบถ้วนตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์หรือ Social Network การสร้างสรรค์รูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกิจกรรมกับชุมชนท้องถิ่น

ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว (Tourism product and service innovation) องค์กรที่มีความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องมีการนำทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยวมาสร้างจุดขายและมีสินค้าที่ระลึกที่เป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dwyer and Edwards (2009) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยกำหนดความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวที่สำคัญ สอดคล้องแนวคิด Gossalling, Hall, and Weaver (2012) กล่าวว่านวัตกรรมสามารถสร้างคุณค่าธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับธุรกิจหรือระดับองค์กร ประกอบด้วย 1) รูปแบบธุรกิจ 2) เครือข่ายและพันธมิตร 3) กระบวนการภายใน 4) การออกแบบและพัฒนาบริการ 5) สร้างคุณค่าบริการ 6) ช่องทางการจำหน่าย 7) ตราสินค้า 8) สภาพแวดล้อมการให้บริการ 9) ประสบการณ์ลูกค้าได้รับบริการ 10) ความพึงพอใจของลูกค้า และ11) ความจงรักภักดีของลูกค้า

ด้านตลาดการท่องเที่ยว (Tourism marketing) องค์กรที่มีความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องมีการวางแผนการตลาดท่องเที่ยว มีการสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว มีการสร้างตราสินค้า แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องงานวิจัยของ Dwyer et al. (2009) ตลาดการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่สำคัญที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และสอดคล้องแนวคิดส่วนประสมการตลาดอย่างยั่งยืนสำหรับการท่องเที่ยว (Singh, 2014) ประกอบด้วยเครื่องมือ 10 ประการ (10 P’S) คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด ผู้มีส่วนร่วม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ กระบวนการแพ็คเกจท่องเที่ยว การออกแบบกิจกรรม การท่องเที่ยวและพันธมิตร ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีผลิตภัณฑ์ และบริการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพแตกต่างกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่น มีความได้เปรียบเชิงแข่งขันและมีระดับตำแหน่งการตลาดที่สูงกว่า

ด้านคุณค่าและการจัดการความรู้การท่องเที่ยว (Value and tourism knowledge management) องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องมีการกำหนดคุณค่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น อัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และมีการจัดการความรู้ ภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของสัจจา ไกรศรรัตน์ และวรรักษ์ สุเฌอ (2560) ที่ชี้ให้เห็นว่าทุนทางธรรมชาติ ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคมเป็นทุนที่มาของคุณค่าหลักในการนำเสนอนักท่องเที่ยวและใช้ในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน คุณค่ามี

ความเชื่อมโยง นักท่องเที่ยว กำหนดกลยุทธ์ในการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้หลากหลาย และสอดคล้องแนวคิด Newbert (2007) ที่ว่าองค์เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Sustained competitive advantage) องค์กรต้องสามารถทำให้บุคคลเหล่านั้นถ่ายทอดความรู้จากตัวเองไปให้ผู้อื่น องค์ความรู้ที่ได้สะสมมา จะต้องมีการถ่ายทอดต่อ ๆ กันไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลอยชมพู กิตติกุลโชติวุฒิ (2557) ที่ชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิผลการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จขององค์กร ดังนั้น องค์กรหรือชุมชนที่มีการ จัดการความรู้ย่อมได้เปรียบทางการแข่งขันกว่าองค์กรอื่น

ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism development) องค์กรที่มีความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องมีการจัดการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนในท้องถิ่น มีคนในชุมชนเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว และมีการฟื้นฟู หรืออนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม และประเพณีชุมชน สอดคล้องงานวิจัยของนักวิจัยหลายคน Dwyer et al. (2009) และงานวิจัยของ Goffi (2013) ที่ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) นโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการจัดการท่องเที่ยว 2) พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยว 3) ภาคการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเข้มแข็ง 4) คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 5) การให้ความสำคัญการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นมากที่สุด

ด้านศักยภาพการแข่งขันการท่องเที่ยว (Tourism destination competitiveness) แหล่งท่องเที่ยว ที่มีศักยภาพการแข่งขันต้องมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว มีการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีโครงสร้างพื้นฐานสอดคล้องอัตลักษณ์ท้องถิ่น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ บอกต่อ กลับมาเที่ยวซ้ำ มีความสามารถในการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าที่อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยนักวิจัยหลายคน Goffi (2013) และ TTCI (2017) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิตติกา ทางชั้น, นพมาศ สุวชาติ และฐกัด ศรีคำพร (2557) ที่ชี้ให้เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านการเข้าถึง 3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 5) ด้านที่พักแรม และ 6) ด้านการจัดการและบริการท่องเที่ยว

2. การพัฒนาโปรแกรมประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบออนไลน์ โปรแกรมประเมินแบบออนไลน์ถูกพัฒนาขึ้นในรูปแบบ Web application เว็บไซต์ http://www.tdctombol.com เป็นการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยว และช่วยการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับแนวคิดนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการท่องเที่ยว การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยการบริหารจัดการ อำนวยความสะดวก สามารถเข้าถึงได้ทุกเวลา ซึ่งโปรแกรมประเมินแบบออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นนี้ได้รับการยอมรับโดยผู้เชี่ยวชาญ และได้ผ่านการทดลองใช้ผู้ใช้งานจากการประเมินคุณภาพของโปรแกรมด้วยวิธี Black-box testing ผลปรากฏว่า โปรแกรมมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้งานได้จริงในระดับมาก เป็นโปรแกรมช่วยคำนวณให้กับผู้ใช้งาน ทำให้เกิดความสะดวก สามารถใช้เป็นแนวทางให้องค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรด้านการท่องเที่ยว ประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์กรด้วยตนเอง (Self-assessment) และนำผลการประเมินไปพัฒนาองค์กรและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันการท่องท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์กรต่อไป

3. การเปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล

จากผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกินรีกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล

ผลปรากฏว่า ผลการประเมินในภาพรวมความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับรางวัลสูงกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัล ดังนี้ 1) ด้านการจัดการท่องเที่ยว องค์การจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว มีแผนพัฒนายกระดับคุณภาพการให้บริการ 2) ด้านภาวะผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลและทุนมนุษย์ องค์การมีการพัฒนาผู้นำ โดยฝึกอบรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวให้แก่ผู้นำในองค์การบริหารส่วนตำบลทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาบุคลากร เจ้าหน้าที่ และคนท้องถิ่น เช่น การเป็นเจ้าบ้านที่ดี ภาษาเพื่อการสื่อการการท่องเที่ยว การให้บริการ การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวขนาดเล็ก สารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น 3) ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว องค์การมีการนำทรัพยากรในชุมชน ค้นหาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของท้องถิ่น นำมาพัฒนาเป็นสินค้าและบริการใหม่ ในลักษณะดั้งเดิม หรือผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีการพัฒนาสินค้าที่ระลึกที่เป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นให้มีมาตรฐาน 4) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว องค์การมีการวางแผนการตลาด มีการกำหนดตำแหน่งทางการตลาดเพื่อความได้เปรียบเชิงแข่งขันกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่น มีการสร้างภาพลักษณ์และตราสัญญาลักษณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ และมีการประชาสัมพันธ์ผ่าน Social network ทั้งออฟไลน์และออนไลน์ ทั้งในและต่างประเทศ 5) ด้านคุณค่าและการ จัดการความรู้การท่องเที่ยว องค์การมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการความรู้ เช่น QR code ,Touch screen 6) ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์การมีการรณรงค์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีการส่งเสริมในคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนา มีการส่งเสริมอาชีพเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว มีการอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และ 7) ด้านศักยภาพการแข่งขันการท่องเที่ยว องค์การมีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่เป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น ยังคงเสน่ห์ความเป็นท้องถิ่น มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ มีการให้บริการ Wifi เป็นต้น

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่พัฒนาขึ้น สามารถใช้เป็นเครื่องมือเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับท้องถิ่น สอดรับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 2564) และแนวคิดนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการท่องเที่ยวที่ขับเคลื่อนด้วยการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ ประสานความร่วมมือรัฐเอกชนในนามคณะทำงานสานพลังประชารัฐ มาสร้างความเข้มแข็งจากภายใน หรือระดับท้องถิ่น ก่อนเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ ระดับโลก ด้วยการตั้งอยู่พื้นฐาน จุดแข็งด้านวัฒนธรรมการให้บริการและความหลากหลายเชิงชีวภาพและวัฒนธรรมที่เป็นคุณค่าดั้งเดิม โดยเน้นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว การสร้างอัตลักษณ์ คำนึงถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม และคุณค่าและนำภูมิปัญญาของหายาก สิ่งที่โดดเด่นในท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่ม ด้วยการทำให้เห็นคุณค่าและเอกลักษณ์วิถีไทยที่แตกต่างและแข่งขันในระดับโลก เน้นการสร้างสรรค์ ต่อยอดสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความประทับใจการให้บริการ ไมตรีจิต สร้างความพึงพอใจ ให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำ และบอกต่อ ดังนั้น องค์กรที่นำเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นแนวทางการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศได้อย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุน การวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติประจำปี 2560

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 7.* กรุงเทพฯ: เอ็กเซลเลนท์ บิสเนส แมเนจเม้นท์.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564).*กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2560). *ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ.*สืบค้น 2 เมษายน 2561, จาก http://www.dla.go.th/work/abt/

นฤมล เกษมสุข. (2560, 26 พฤษภาคม). ททท.ดันท่องเที่ยว 4.0 เคลื่อนเศรษฐกิจ. กรุงเทพธุรกิจ. ค้นจาก http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/756663

พลอยชมพู กิตติกุลโชติวุฒิ. (2558). ประสิทธิผลการจัดการความรู้กับความสำเร็จขององค์กร: การศึกษาเชิงประจักษ์ของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย. *วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 12*(1), 28-42.

วิตติกา ทางชั้น, นพมาศ สุวชาติ และฐกัด ศรีคำพร. (2557). การพัฒนาตัวชี้วัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีสานริมโขงสู่ความยั่งยืน, ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15* (หน้า 222-231). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วีไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ. (2558). การพัฒนาและการปรับตัวของการท่องเที่ยวไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสารร่มพฤกษ์ มหาวิทยาลัยเกริก, 33*(1), 58-78.

สัจจา ไกรศรรัตน์ และวรรักษ์ สุเฌอ. (2560). แนวทางการพัฒนาเอกลักษณ์ตราสินค้าสำหรับชุมชนโบราณในฐานะแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาตลาดร้อยปีสามชุกและตลาดเก้าห้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารรัชต์ภาคย์, ฉบับพิเศษ ครบรอบ 23 ปี,* 125-142.

สุพจน์ นาคสวัสดิ์, เสรี ชัดแช้ม และภัทราวดี มากมี. (2558). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินทุนมนุษย์สำหรับอุตสาหกรรม. *วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 13*(2), 90-108.

สุมามาลย์ ปานคำ และเสรี ชัดแช้ม. (2559). การพัฒนาวิธีการวัดฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ทฤษฎีรัฟเซตในเทคนิคเดลฟายแบบอิเล็กทรอนิกส์. *วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 14*(2), 87-101.

ศิวะนันท์ ศิวพิทักษ์. (2016). ผลกระทบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำประกอบการในสถานประกอบการธุรกิจ. *BU ACADEMIC REVIEW*, *15*(2), 29-41.

Arbogast, D, Deng, J, & Maumbe, K. (2017). DMOs and rural tourism: A Stakeholder analysis the case of Tucker Country, West Verginia. *Sustainability*, *9*(10), 1-18.

Balkyte, A., & Peleckis, K. (2010). Mapping the Future Sustainable Competitiveness Resources: Aspect of Forest Ownership. *Journal of Business Economics and Management, 11*(4), 630-651.

Creswell, J. H. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, & Mixed Methods Approaches* (4thed.). Thousand Oaks, California: Sage Publications.

Crouch, G. I., & Ritchie, J. B. (2000). The competitive destination: A sustainability perspective.*Tourism Management*, *21*(1), 1-7.

Cole, D. Z., Donohoe, H. M., & Stellefson, M. L. (2013). Internet-based Delphi research: case base discussion. *Environ Manage, 51*(3), 511-523.

Diamond, I. R., Grant, R. C., Feldman, B.M., Pencharz, P. B., Ling, S. C., Moore, A. M., & Wales, P. W. (2014). Defining consensus: A systematic review recommends methodologic criteria for reporting of delphi studies. *Journal of ClinicalEpidemiology, 67*(4), 401-409.

Dwyer, L., & Kim, C. (2003). Destination competitiveness: An analysis of determinant attributes. *Journal of Travel Research, 50*(1), 27-45.

Dwyer, L., & Edwards, D. (2009). Tourism product and service innovation to avoid 'strategic drift'. *International Journal of Tourism Research*, *11*(4), 321-335.

Edmonds, W. A., & Kennedy, T. D. (2017). *An applied guide to research designs: quantitative, qualitative, and mixed methods.* Thousand Oaks: SAGE.

Goffi, G. (2013). A model of tourism destination competitiveness: The case of The Italian destinations of excellence. *Anuario Turismo y Sociedad, xiv*, 121-147.

Goffi, G., & Cucculelli, M. (2018). Explaining tourism competitiveness in small and medium destinations: the Italian case. *Current Issues in Tourism*. Retrieved May 8, 2018, https://doi.org/10.1080/13683500.2017.1421620

Gossling, S., Hall, C. M., & Weaver, D. B. (2012). *Sustainable tourism futures perspectives onsystems, restructuring and innovations*. New York: Routledge.

Gracht, H. A. (2012). Consensus measurement in delphi studies review and implications for future quality assurance. *Tecnological Forecasting & Social Change, 79*(1), 1525-1536.

Habibi, A., Sarafrazi, A., & Izadyar, S. (2014). Delphi technique theoretical framework in qualitative research.*The International Journal of Engineering and Science (IJES), 3*(4), 2319 -1805.

Haven-Tang, C., & Jones, E. (2012). Local leadership for rural tourism development: A case study of Adventa, Monmouthshire, UK. *Tourism Management Perspectives*, *4*(October), 28-35, Retrieved May 8, 2016, from. https://doi.org/10.1016/j.tmp.2012.04.006

Ibanez, J. S., Gonzalez, L. P., & Nieto, C. D. N. (2016). Destination competitiveness and sustainable tourism: A critical review. *Applied Economics and Finance*, *3*(2), 1-14.

Krstić, B., Sekulić, V., & Ivanović, V. (2014). How to Apply the Sustainability Balanced Scorecard Concept/Kako Primeniti Koncept Karte Izbalansiranih Performansi Održivog Razvoja. *Economic Themes*, *52*(1), 65-80.

Liu, T. W., & Chin, K. S. (2010). Development of audit system for intellectual property management excellence. *Expert Systems with Applications*, *37*(6), 4504-4518.

Macmillan, T. T. (1971). The Delphi technique. In Paper presented at the annual meeting of the California Junior Colleges associations committee on research and development, May 3-5. CA: Monterey.

Mamaqi, X., Migule, J., & Olave, P. (2010). The e-Delphi method to test the importance competence and skills: Case of the lifelong learning Spanish trainers. *International Scholarly and Scientific Research & Innovation, 4*(6), 1317-1325.

Newbert, S. L. (2007). Empirical research on the resource-based view of the firm: an assessment and suggestions for future research. *Strategic Management Journal*, *28*(2), 121-146.

Palacios, C. (2013). Key elements for successful management of tourism ventures in rural communities. *Illuminare, 11*(1), 31-44.

Polit, D. F., & Beck, C. T. (2006). The content validity index: are you sure you know what's being reported? Critique and recommendations. *Research in Nursing & Health*, *29*(5), 489-497.

Poon, A. (2010). *Trends and issue in global tourism*. Berlin: Springer.

Ritchie, J. R. B., & Crouch, G. I. (2003). *The competitive Destination: A Sustainable Tourism Perspective.* Oxon: CABI.

Singh, R. (2014). Marketing mix for sustainable tourism. *IJMRR, 4(8)*, 825-829.

Skuimoski, G. J., Hartman, F. T., & Krahn, J. (2007). The Delphi method of graduate research. *Journal of Information Technology Education, 6*, 1-21.

Stefan, S. C., Popa, I., & Dobrin, C. O. (2016). Towards a model of sustainable competitiveness of health organizations. *Sustainability*, *8*(5), 1-15.

Stufflebean, D. L., & Shinkfied, A. J. (2007). *Evaluation Theory, Models, and Application.* San Francisco: John Wiley and Sons.

Van de Ven, A. H., & Poole, M. S. (1989). *Research on the management of innovation*. New York: Haper Row.

WEF, 2017. The Travel and Tourism Competitiveness Report 2017. Retrieved April 8, 2017, from http://www3.weforum.org/docs/WEF_TTCR_2017_web_0401.pdf

Yue, S., & Wang, C. Y. (2002). The influence of serial correlation on the Mann-Whitney test for detecting a shift in median. *Advancesin Water Resources, 25*(1), 325-333.

Xu, K., Zhang, J., & Tian, F. (2017). Community leadership in rural tourism development: A tale of two ancient chinese village. *Sustainability*, *9*(12), 1-22.